

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบบุคลิกภาพ กับมิติของความรัก

The Relationship between Big Five Personality Factors and Dimensions of Love

พนิดาพร จงราเชนทร์ (Panidaporn Jongrachen)*

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรส่วนบุคคล รูปแบบบุคลิกภาพและมิติของความรัก โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตชั้นปีที่ 1-6 ที่ลงทะเบียนเรียน วิชาจิตวิทยาพื้นฐาน ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร จำนวน 310 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และแบบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบและความรัก 3 มิติ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการทดสอบค่าที ค่าเอฟและสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า บุคลิกภาพแบบแสดงตัว แบบประนีประนอม และแบบสติปัญญา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับมิติความรักทุกมิติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนบุคลิกภาพแบบมั่นคงทางอารมณ์ และแบบมีสติตระหนักรู้ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับมิติความรักด้านความใกล้ชิด และด้านพันธะสัญญา แต่มีความสัมพันธ์ทางลบกับมิติความรักด้านเสน่ห์

คำสำคัญ: บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ (Big Five), ความรัก 3 มิติ, นักศึกษามหาวิทยาลัย

* ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร

Abstract

The present study examined the associations among participant demographics, five-factor personality, and dimensions of love. In total, 310 students from Srinakharinwirot University (freshmen to seniors) completed the set of surveys assessing Big Five personality, Sternberg's three love dimensions, and few background questions. Pearson's correlation, t-test and F-test were used to analyze the data. The results showed that personality factors of extraversion, agreeableness and Intellect were positive associated with all dimensions of love. In addition, emotional stability and conscientiousness positively associated with intimacy and commitment, whereas both factors negatively associated with passion.

Keywords: Big Five Personality, Three Dimensions of Love, University Student

บทนำ

ความรัก (Love) เป็นคำที่ทุกคนเคยได้ยินมาแล้วนับครั้งไม่ถ้วน บางคนได้เคยสัมผัสกับความรักที่เป็นความหวานชื่น ความสุข ความสมหวังมาแล้วบางคน อาจได้สัมผัสถึงความเจ็บปวด ความทุกข์ ความไม่สมหวังมาแล้วเช่นกัน ความรักจึงได้ถูกนิยามความหมายแตกต่างกันไปตามที่แต่ละบุคคลได้สัมผัสกับความรัก

เจตคติเกี่ยวกับความรัก (Love attitude) และลักษณะบุคลิกภาพ (Personality) ของแต่ละบุคคลนั้น จะเป็นตัวทำนายที่ดีของความพึงพอใจในความสัมพันธ์ของบุคคลนั้น ๆ (Meeks, Hendrick, & Hendrick, 1998)

นักวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความรักหลายท่านพิจารณาถึงความแตกต่างของรูปแบบของความรักของแต่ละบุคคล พบว่า ลักษณะบุคลิกภาพเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบของความรักของแต่ละบุคคล รวมทั้งปัจจัยอื่น ๆ เช่น ความแตกต่างระหว่างเพศ ประสบการณ์ความรักในอดีตและปัจจุบัน และภูมิหลังต่าง ๆ ก็ล้วนแต่มีความสัมพันธ์กับเจตคติเกี่ยวกับความรักของแต่ละบุคคลทั้งสิ้น (Dion & Dion, 1988; Murstein, 1988; Landis & O'Shea, 2000) นอกจากนี้

ยังพบว่า ความพึงพอใจในความต้องการและลักษณะบุคลิกภาพ รวมทั้งความเหมือนกันทางด้านภูมิหลังและค่านิยมก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการลดความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นระหว่างคู่รักได้ (Hendrick & Hendrick, 1986)

นอกจากนี้ ความคล้ายคลึงกัน (Similarity) ทางเจตคติ ความคิดเห็น ความเชื่อ และบุคลิกภาพ เป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้บุคคลชอบพอกัน และมักนำไปสู่การเป็นเพื่อนที่ดีหรือการตัดสินใจที่จะใช้ชีวิตร่วมกับคนที่มีความคล้ายคลึงกับตน (ธีระพร สุวรรณโณ, 2537) และมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์เช่นคู่รัก แต่อย่างไรก็ตาม ในส่วนของบุคลิกภาพมีงานวิจัย พบว่า บุคคลอาจเลือกคนที่มีความลักษณะบุคลิกภาพต่างจากตนเองแต่เป็นลักษณะบุคลิกภาพแบบประกอบสมบูรณ์ (Complementarity) เช่น ฝ่ายหนึ่งเป็นคนชอบพูดก็มักพึงพอใจกับบุคคลที่เป็นผู้ฟังที่ดี หรือฝ่ายหนึ่งอารมณ์ร้อนก็มักจะพึงพอใจกับบุคคลที่อารมณ์เย็นได้ เป็นต้น (วาริน เทพยายน, 2542) ดังนั้นความคล้ายคลึงกัน และความแตกต่างกันแบบประกอบสมบูรณ์ เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับความชอบพอและความพึงพอใจในความสัมพันธ์

ในทางจิตวิทยานั้น บุคลิกภาพถือเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างมาก เนื่องจากนักจิตวิทยาบางท่านมีความเห็นว่า การศึกษาเรื่องบุคลิกภาพจะช่วยให้เข้าใจและสามารถคาดคะเนพฤติกรรมในอนาคตได้ (Hall & Lindzey, 1967) ซึ่งบุคลิกภาพที่ดีเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น ช่วยให้บุคคลนั้นเกิดความประทับใจและอยากจะคบหาสมาคมด้วย (กันยา สุวรรณแสง, 2533) โดยจุดเริ่มต้นของการพัฒนาบุคลิกภาพ จะเกิดขึ้นในช่วงของการเป็นวัยรุ่นที่เป็นวัยแห่งการแสวงหาเอกลักษณ์ของตน (Ego Identity) เป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิตก่อนที่จะก้าวไปสู่วัยผู้ใหญ่ตอนต้น หรือช่วงวัยแห่งการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับเพศตรงข้าม (Intimacy) (ทศพร ประเสริฐสุข, 2542) ซึ่งความสัมพันธ์นี้จะพัฒนาต่อเป็นความรักแบบต่าง ๆ ในอนาคต

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาว่า บุคลิกภาพของบุคคลตามทฤษฎีบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ (The big five or five factor model) ของ Goldberg (1990) จะมีความสัมพันธ์กับมิติของความรักตามทฤษฎีสามเหลี่ยมความรัก (Triangular theory of love) ของ Sternberg (1986,1988) อย่างไร

โดยการใช้แบบรายงานตนเองเกี่ยวกับบุคลิกภาพและรูปแบบความรักที่ผู้วิจัยแปลและเรียบเรียงขึ้นจากแบบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ (The 50-Item-Set of IPIP) ของ Goldberg (1982) และแบบวัดรูปแบบความรัก (The love type test) ของ Sternberg (1988) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้มาใช้เป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพ ความรัก และความสัมพันธ์ในอนาคตของวัยรุ่นตอนปลายให้ดำเนินไปในทิศทางบวกต่อไป เพื่อให้วัยรุ่นตอนปลายเกิดความมั่นใจในตนเอง เกิดความตระหนักในการสร้างความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนกับคนรักที่อาจส่งผลไปสู่ความพึงพอใจในชีวิตคู่และประสบความสำเร็จในการสร้างครอบครัวที่สมบูรณ์ในอนาคต

ทฤษฎีสามเหลี่ยมความรัก (Triangular theory of love) (Sternberg, 1986; 1988)

Sternberg (1986) พบว่า องค์ประกอบของความรักประกอบไปด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 อย่าง คือ ความสนิทสนม (Intimacy) ความเสน่หา (Passion) และการรับพันธะผูกพัน (Commitment) โดยมีคำจำกัดความตามทฤษฎีดังนี้

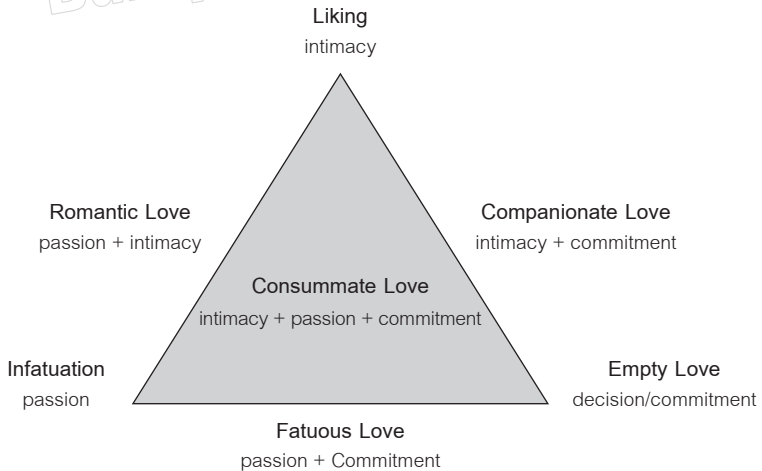
1. ความสนิทสนม (Intimacy) เป็นองค์ประกอบทางอารมณ์ คือ มีความคุ้นเคยใกล้ชิดกันในความรู้สึกความเข้าใจกันอย่างลึกซึ้ง ความเชื่ออาทรต่อกัน สื่อสารกันได้อย่างดีและมีความไว้วางใจต่อกัน ความใกล้ชิดสนิทสนมจะค่อย ๆ เพิ่มขึ้นเมื่อมีความสัมพันธ์กันเป็นเวลานาน เป็นไปได้ที่เวลานั้นอาจทำให้คู่สัมพันธ์มองข้ามความสนิทสนมและการต้องพึ่งพาต่อกัน

2. ความเสน่หา (Passion) เป็นองค์ประกอบทางแรงจูงใจ เกิดจากแรงขับภายในระบบของร่างกายหรือความรู้สึกที่ถูกกระตุ้นทางสรีระ (Physiological arousal) เป็นความดึงดูดระหว่างเพศ เช่น ความพอใจในรูปแบบ กลิ่น เสียง หรือ จริตกริยาของอีกฝ่ายหนึ่ง หรือเสน่ห์ (Appeal) อื่น ๆ และยังรวมถึงเหตุกระตุ้นอื่น ๆ ซึ่งทำให้เกิดความรู้สึกโรแมนติก ด้วยนักเขียนมักสร้างฉากให้เกิดขึ้นในนิยายรักของตน เช่น ความเสน่หาจะเกิดเมื่อร่วมกันฝ่าอันตราย สถานการณ์เลวร้าย หรือความเห็นอกเห็นใจในความทุกข์ยาก นิยายเหล่านี้ถือว่าคุณความเสน่หาทำให้

ความรักมีความเข้มข้น จึงไม่น่าแปลกใจว่า ทำไมหนุ่มสาวจึงมีความรู้สึกรุนแรง
ในความรักแตกต่างจากความรักระหว่างพี่น้อง

3. พันธสัญญา (Commitment) เป็นองค์ประกอบด้านความคิดคือการ
ตัดสินใจที่จะผูกพัน หรือมีพันธะทางใจหรือทางสังคมต่อกัน การใช้เวลาร่วมกัน
ในกิจกรรมต่าง ๆ หรือการใช้ชีวิตร่วมกันต่อเนื่องไปเป็นระยะเวลาอันยาวนาน รับผิดชอบ
ในพันธะที่ตกลงต่อกันการรับพันธสัญญาจะค่อยผูกพันเพิ่มขึ้นเมื่อมีความสนิทสนม
กันมากขึ้น และเปลี่ยนแปลงไปตามระดับของความสุขความพอใจที่เกิดขึ้นในแต่ละ
ระยะเวลาเมื่อมีปัญหายุ่งยากในความสัมพันธ์ระหว่างกัน การรับพันธสัญญาอาจ
ลดระดับลงไปด้วย

แต่ละองค์ประกอบเทียบได้กับด้านหนึ่งของรูปสามเหลี่ยมซึ่งเมื่อผสมผสาน
กันในลักษณะต่าง ๆ จะได้รูปแบบของความรักถึง 8 แบบ ดังรูปที่ 1 และมีคำจำกัด
ความดังนี้

รูปที่ 1 องค์ประกอบของความรักตามทฤษฎีสามเหลี่ยมของความรักของ Sternberg
(1988)

1. ไร้รูปแบบความรัก (No love) ไม่สามารถนับว่าเป็นแบบของความรักได้
ไม่มีองค์ประกอบใดเลยสักด้านเดียว

2. รักแบบโรแมนติก (Romantic love) เป็นการผสมกันระหว่างความใกล้ชิดสนิทสนมกับความเสน่หา (ส่วนมากเกิดจากความดึงดูดใจหรือเสน่ห์ทางกายภาพ) แม้จะเป็นความรู้สึกที่หิวโหว่า แต่เริ่มแรกของการรักแบบนี้มักไม่คิดถึงพันธะผูกพันกันสักเท่าไร ลองคิดถึงความสัมพันธ์ระหว่างหนุ่มสาวที่เกิดในกลุ่มที่ไปท่องเที่ยวหรือเข้าค่ายทำกิจกรรมร่วมกันมักจะจบลงและต่างก็แยกย้ายกันไป

3. รักแบบชอบพอ (Liking) คือความรู้สึกใกล้ชิดต่อใครสักคนและสามารถสื่อสารกับเขาได้อย่างดีแต่จะไม่มีความรู้สึกเสน่หา หรือมีพันธะผูกพันที่ลึกซึ้งต่อผู้นั้น เช่นการชอบเพื่อนร่วมงาน หรือเพื่อนร่วมชั้นเรียนคนใดคนหนึ่ง

4. รักหลง (Fatuus love) เป็นกรณีที่ยอมรับพันธะผูกพันกันได้อย่างรวดเร็ว โดยมีพื้นฐานบนความดึงดูดใจทางร่างกายหรือความเสน่หาเท่านั้นแต่ไม่มี ความใกล้ชิดทางอารมณ์หรือความรู้สึกที่เอื้ออาทรต่อกัน เช่น หนุ่มสาวพบกันแล้วแต่งงานกันในเดือนต่อมา ความสัมพันธ์ที่เริ่มต้นแบบนี้เสี่ยงต่อการล่มสลายเพราะคู่สัมพันธ์ยอมรับพันธะผูกพันต่อกันก่อนที่จะได้เรียนรู้และทำความเข้าใจในกันและกันให้ดี

5. รักแบบเสน่หา (Passionate love) นับเป็นความรักแบบลุ่มหลง ความรักแบบนี้จุดประกายด้วยความรู้สึกเสน่หาเพียงอย่างเดียว (ทำนองรักแรกพบ) ไม่มี ความสนิทสนมใกล้ชิดหรือเข้าใจกัน ไม่มีพันธะผูกพันใด ๆ กับคนที่ถูกรักด้วยวัยรุ่น มักจะเกิดความรักแบบนี้มากที่สุดแต่อาจพัฒนาไปเป็นความรักแบบอื่นได้ต่อไป

6. รักแบบเพื่อน (Companionate love) หมายถึง ความรู้สึกใกล้ชิดสนิทสนม และความผูกพันที่เกิดขึ้นจากการยอมรับนับถือกันการมีความสนใจร่วมกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และมีมิตรภาพที่แน่นแฟ้นความรักแบบเพื่อนไม่มีอารมณ์เสน่หาที่เกี่ยวข้อง แต่มีความมั่นคงสม่ำเสมอและเพิ่มพูนขึ้นตามระยะเวลา เป็นความรู้สึกต่อบุคคลที่เราคิดว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งที่ผูกพันกับชีวิตของเรา ซึ่งหมายรวมถึงความรักระหว่างพี่น้องส่วนมากด้วย

7. รักหลอก ๆ (Empty love) เกิดขึ้นในกรณีที่ถูกรับรู้สัมพันธ์กันโดยไม่สมัครใจหรือคู่สัมพันธ์ที่มีปัญหาในความสัมพันธ์ระหว่างกัน แต่ยังคงอยู่ร่วมกันโดยไม่มี ความสนิทสนมทางอารมณ์ และไม่มี ความเสน่หาต่อกันแล้วนับเป็นความรักแบบหลอก ๆ (เพื่อให้คนเชื่อว่ายังรักกันอยู่) มักเกิดขึ้นในชีวิตการแต่งงานที่มีปัญหา และต้องอยู่ร่วมกันต่อไปด้วยเหตุผลบางอย่างโดยไม่หย่าร้างกัน

8. รักแท้ (Consummate love) เกิดขึ้นเมื่อคู่สัมพันธ์มีองค์ประกอบทั้งสามครบถ้วนต่อกัน เป็นความสมบูรณ์และสมดุลในความรัก มีขึ้นได้เฉพาะกรณีที่มีความสัมพันธ์กันเป็นพิเศษเท่านั้น

ทฤษฎีบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ (The Big Five)

ในการศึกษาทางจิตวิทยา บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบถูกนำมาใช้ในการอธิบายบุคลิกภาพของบุคคลมากที่สุด เนื่องจากมีความครอบคลุมในหลายกลุ่มอายุและรูปแบบวัฒนธรรม

Costa และ McCrae (1992) ได้แบ่งบุคลิกภาพของบุคคลตามแบบจำลองที่เรียกว่า บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ (Big Five Personality) โดยองค์ประกอบแต่ละด้านจะเป็นกลุ่มของคุณลักษณะประจำตัวของมนุษย์ที่มักเกิดขึ้นร่วมกัน การประเมินจากแบบทดสอบแบ่งคนได้เป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ 1) บุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์ (Openness) 2) บุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึก (Conscientiousness) 3) บุคลิกภาพแบบแสดงตัว (Extraversion) 4) บุคลิกภาพแบบประนีประนอม (Agreeableness) และ 5) บุคลิกภาพแบบหวั่นไหว (Neuroticism) เรียกคำย่อได้ว่า OCEAN นอกจากนี้ Costa และ McCrae (1992) ยังได้สร้างแบบวัดบุคลิกภาพ NEO Personality Inventory ขึ้น ซึ่งปัจจุบันได้มีการพัฒนาและปรับปรุงแบบวัดให้มีรูปแบบที่ทันสมัยและใช้งานได้ในเวลาที่จำกัดมากขึ้น เช่น แบบวัด NEO-FFI เป็นแบบวัดฉบับสั้น จำนวน 60 ข้อ

Goldberg (1990, 1992) ได้แบ่งบุคลิกภาพของบุคคลตามการใช้คำคุณศัพท์ไว้ 5 กลุ่ม เรียกว่า บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ (Five factor model) ได้แก่ 1) บุคลิกภาพด้านความมั่นคงทางอารมณ์ (Emotional stability) 2) บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว (Extraversion) 3) บุคลิกภาพด้านสติปัญญา (Intellect) 4) บุคลิกภาพด้านความสุภาพอ่อนโยน (Agreeableness) และ 5) บุคลิกภาพด้านมโนธรรม (Conscientiousness) และยังสามารถสร้างแบบวัดบุคลิกภาพ The International Personality Item Pool (IPIP) ขึ้นเพื่อวัดและจัดกลุ่มบุคลิกภาพของบุคคล

องค์ประกอบทั้ง 5 ด้านของบุคลิกภาพ มีคำจำกัดความตามทฤษฎีดังนี้

1. บุคลิกภาพด้านความมั่นคงทางอารมณ์ (Emotional stability) บุคลิกภาพของบุคคลกลุ่มนี้เป็นคนที่มีอารมณ์มั่นคง จิตใจสงบ เยือกเย็นและหนักแน่น ควบคุมแรงกดดันภายใต้สถานการณ์ต่างๆ ได้ดี มีการจัดการกับความเครียดที่ดี

2. บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว (Extraversion) บุคลิกภาพของบุคคลกลุ่มนี้จะชื่นชอบการผจญภัย ชอบเข้าสังคม ช่างพูด ตรงไปตรงมา เปิดเผย ชอบเป็นจุดสนใจ กล้าแสดงออก เต็มไปด้วยพลังงานและความกระตือรือร้น มีอารมณ์เชิงบวก

3. บุคลิกภาพด้านสติปัญญา (Intellect) บุคลิกภาพของบุคคลกลุ่มนี้อยู่ที่เป็นคนฉลาด มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการ มีเหตุมีผล มีความคิดแปลกใหม่ มองการณ์ไกล ชอบแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ มีอารมณ์สุนทรีย์ภาพ

4. บุคลิกภาพด้านความประนีประนอม (Agreeableness) บุคลิกภาพของบุคคลกลุ่มนี้จะมีความเป็นมิตรสูง ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี สุภาพเรียบร้อย มีความอ่อนโยน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ชอบช่วยเหลือผู้อื่นคนรอบข้าง รู้สึกอบอุ่นเมื่ออยู่ใกล้

5. บุคลิกภาพด้านมโนธรรมและการมีสติตระหนักรู้ (Conscientiousness) บุคลิกภาพของบุคคลกลุ่มนี้จะเต็มไปด้วยความซื่อสัตย์ ยุติธรรม เป็นที่ไว้วางใจและสามารถพึ่งพาได้ มีวินัยในตนเอง รับผิดชอบต่องานและหน้าที่ มีความสุขุมรอบคอบ

ปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบความรัก

การศึกษาตัวแปรความรักร่วมกับการใช้แนวคิดบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ ช่วยให้ผู้วิจัยเห็นความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านความรู้สึกได้ชัดเจนขึ้น (Buss, 1996) เช่นเดียวกับพันธุกรรม ระบบประสาท และร่างกาย (Costa & McCrae, 1992; Fisher, 2000) โดยองค์ประกอบจากทฤษฎีบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบความรักมากที่สุด 2 องค์ประกอบ คือ บุคลิกภาพแบบแสดงตัว (Extraversion) และบุคลิกภาพแบบประนีประนอม (Agreeableness) (Caralis & Haslam, 2004) ในขณะที่ผลงานวิจัยของ Engel, Olson และ Patrick (2002) ระบุว่า บุคลิกภาพแบบมีสติตระหนักรู้ (Conscientiousness) เป็นตัวแปรทำนายความรักมิติด้านความใกล้ชิดได้มากที่สุดทั้งในเพศหญิงและชาย

Fehr และ Broughton (2001) พบว่า ความรักแบบเสน่หา (Passionate love) มีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพแบบแสดงตัว (Extraversion) ส่วนความรักแบบเพื่อน (Compassionate love) มีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพแบบประนีประนอม (Agreeableness) เช่นเดียวกับ Wan, Luk และ Lai (2000) ที่พบว่า รูปแบบความรักของบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว (Extraversion) แตกต่างจากบุคคลที่มีรูปแบบความรักแบบประนีประนอม (Agreeableness)

Ahmetoglu, Swami และ Chamorro-Premuzic (2010) ศึกษาวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างมิติของความรักและบุคลิกภาพ พบว่า อายุมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรักในมิติด้านความใกล้ชิด (Intimacy) และพันธะสัญญา (Commitment) แต่มีความสัมพันธ์ทางลบกับมิติด้านเสน่หา (Passion) ในขณะที่บุคลิกภาพแบบประนีประนอม (Agreeableness) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทุกมิติของความรัก และบุคลิกภาพแบบมีสติตระหนักรู้ (Conscientiousness) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับมิติด้านความใกล้ชิด และพันธะสัญญา

ส่วนงานวิจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับรูปแบบความรักในประเทศไทยของ วาริน เทพยายน (2542) พบว่า ลักษณะการตัดสินใจใช้ความคิดมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความรักแบบลุ่มหลง และในทางตรงข้ามกับลักษณะการตัดสินใจใช้ความรู้สึกมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความรักแบบลุ่มหลง และความสัมพันธ์เชิงลบกับความรักแบบใช้เหตุผลและผลและแบบไม่ผูกมัด เช่นเดียวกับลักษณะการตัดสินใจแบบมีแบบแผน ลักษณะแนวการปฏิบัติตัวแบบยึดหยุ่น มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวก กับความรักแบบไม่ผูกมัด และความรักแบบลุ่มหลง ($P < .05$) ส่วนลักษณะบุคลิกภาพด้านอื่น ๆ ไม่พบความสัมพันธ์กับรูปแบบความรักอย่างมีนัยสำคัญ

นอกจากนี้ เฟท มีอิทธิพลต่อรูปแบบความรักของบุคคลเช่นกัน (Fehr & Broughton, 2001) เช่น ผู้หญิงมีแนวโน้มที่จะชื่นชอบผู้ชายที่ฉลาด หล่อ และรู้จักการเข้าสังคมมากกว่าผู้ชายประเภทอื่น ในขณะที่ผู้ชายมีแนวโน้มที่จะชื่นชอบผู้หญิงที่มีรูปร่างหน้าตาดี (Schmitt & Buss, 1996) และงานวิจัยของ Schmitt (2006) ยังพบว่า ผู้หญิงจะประเมินรูปแบบความรักของตนในเชิงความรู้สึกมากกว่า เช่น โรแมนติก (Romantic) หรือแบบเพื่อน (Compassionate) ส่วนผู้ชายจะประเมินรูปแบบ

ความรักของตนในเชิงกามารมณ์มากกว่า เช่น ตัณหา (Lustful) หรือวิปริต (Kinky)

เช่นเดียวกับ Levesque (1993) ที่พบว่า วัยรุ่นชายที่มีรูปแบบความรักแบบเสี้ยวสละ จะมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ด้านความรักทางบวก และวัยรุ่นหญิงที่มีรูปแบบความรักแบบเสี้ยวสละกับแบบเส่นหา จะมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ด้านความรักทางบวก และผลการศึกษาของ Levesque ยังพบความคล้ายคลึงกันของการสร้างความผูกพัน มิตรภาพ และความเส่นหาในความสัมพันธ์ด้านความรักระหว่างวัยรุ่นและผู้ใหญ่อีกด้วย

จากงานวิจัยข้างต้น จะเห็นได้ว่า บุคลิกภาพแบบห้าองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กับมิติทั้ง 3 ของความรัก และยังมีปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบบุคลิกภาพและมิติความรักอีกด้วย ได้แก่ อายุ และเพศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบบุคลิกภาพกับมิติของความรัก

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ เป็นนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ลงทะเบียนเรียน วิชา จต 102 จิตวิทยาพื้นฐาน ในภาคการศึกษาต้นปีการศึกษา 2558 จำนวน 406 คน โดยผู้วิจัยทราบจำนวนนิสิตทั้งหมดที่ลงทะเบียนเรียน วิชา จต 102 จิตวิทยาพื้นฐาน ทั้ง 3 กลุ่มผู้เรียน จากระบบลงทะเบียนของมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) โดยเลือกนิสิตที่ลงทะเบียนเรียนวิชาจิตวิทยาพื้นฐาน ซึ่งเป็นวิชาการศึกษาทั่วไป เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีความหลากหลายมากที่สุด ทั้งนี้ผู้วิจัยไม่ได้ออกแบบการสุ่มตัวอย่างอย่างมีหลักเกณฑ์ ทำให้อาจได้กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นไปตามขั้นตอนทางสถิติ และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนิสิตได้จำนวนทั้งสิ้น 367 คน คิดเป็นร้อยละ 90.40 แต่มีนิสิต 56 คน ที่ระบุข้อมูลไม่ครบถ้วน ผู้วิจัยจึงต้องตัดนิสิตเหล่านั้นออก ทำให้เหลือกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 310 คน (คิดเป็นร้อยละ 84.47 จากกลุ่มตัวอย่าง 367 คน)

กลุ่มตัวอย่างจำนวน 310 คน แบ่งเป็นเพศชาย 70 คนและเพศหญิง 240 คน มีอายุระหว่าง 17-25 ปี โดยอายุเฉลี่ยเท่ากับ 20.23 ปี (SD = 1.226) ที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1-6 ของคณะสายวิทยาศาสตร์ 81 คน และคณะสายมนุษยศาสตร์ 229 คน และเมื่อแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามสถานภาพความรัก พบว่า กลุ่มตัวอย่าง 117 คน มีคนรักแล้ว ส่วนอีก 193 คนยังโสด ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรส่วนบุคคล (n=310)

ตัวแปร	อายุ		ชั้นปี		คณะ		เพศ		สถานภาพความรัก	
	เกณฑ์	n	เกณฑ์	n	เกณฑ์	n	เกณฑ์	n	เกณฑ์	n
17	1	1	30	สายวิทยาศาสตร์	81	ชาย	70	มีคนรักแล้ว	117	
18	11	2	108	สายมนุษยศาสตร์	229	หญิง	240	โสด	193	
19	91	3	90							
20	80	4	73							
21	78	5	8							
22	41	6	1							
23	7									
24	0									
25	1									

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบวัดประเภทรายงานตนเอง (Self-report) ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล (Demographic information) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นปี คณะที่นี้สดีสังกัด และสถานภาพความรัก
2. แบบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยแปลและปรับปรุง

จากแบบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ (The 50-Item-Set of IPIP) ซึ่งได้เรียบเรียงมาจากแนวคิดและทฤษฎีบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบของ Goldberg (1982) จำนวน 50 ข้อ เป็นแบบวัดเชิงประเมินค่า 5 ระดับ (5-Likert scale) ตั้งแต่ 5 หมายถึง ตรงมากที่สุด ถึง 1 หมายถึง ไม่ตรงเลย เป็นคำถามทางบวก 26 ข้อ และคำถามทางลบ 24 ข้อ ให้เลือกตอบเพียง 1 คำตอบในแต่ละข้อ แบบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบนี้มีค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha-coefficient) ผ่านการวิเคราะห์รายข้อด้วยวิธี Item-total correlation ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .943 และ

3. แบบวัดรูปแบบความรัก เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยแปลและปรับปรุงจากแบบวัดรูปแบบความรัก (The love type test) ซึ่งได้เรียบเรียงมาจากแนวคิดและทฤษฎีสามเหลี่ยมความรักของ Sternberg (1988) จำนวน 45 ข้อ เป็นแบบวัดเชิงประเมินค่า 5 ระดับ (5-Likert scale) ตั้งแต่ 5 หมายถึง มากที่สุด ถึง 1 หมายถึง น้อยที่สุด เป็นคำถามทางบวก 45 ข้อ และให้เลือกตอบเพียง 1 คำตอบ ในแต่ละข้อแบบวัดรูปแบบความรักมีค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha-coefficient) ผ่านการวิเคราะห์รายข้อด้วยวิธี Item-total correlation ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .856

วิธีการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้นักศึกษาทำการตอบในช่วงโมงเรียนของวิชา จต102 จิตวิทยาพื้นฐานด้วยตนเอง โดยนิสิตใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามทั้ง 3 ส่วน ประมาณ 30-40 นาที เมื่อนิสิตตอบแบบสอบถามเสร็จแล้ว ผู้วิจัยจะมอบกระดาษแปลผลคะแนนให้นักนิสิต จากนั้นผู้วิจัยทำการแปลผลคะแนนให้นักนิสิตผู้ตอบแบบสอบถามทราบถึงความหมายทันที เมื่อนิสิตทุกคนตอบแบบสอบถามเสร็จ พร้อมเก็บชุดแบบสอบถามคืน เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของชุดแบบสอบถาม โดยชุดแบบสอบถามที่ตอบไม่สมบูรณ์จะถูกคัดออก และไม่นำมาวิเคราะห์ในงานวิจัยนี้

จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS โดยใช้สถิติพื้นฐานในการแจกแจงความถี่ การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test) และสถิติทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวน ANOVA และ

ทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โดยใช้สถิติทดสอบ Pearson's correlation

ผลการวิจัย

1. รูปแบบบุคลิกภาพและมิติของความรัก

กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยรูปแบบบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบและมิติของความรัก 3 มิติ ดังนี้ รูปแบบบุคลิกภาพที่เด่นชัดมากที่สุด คือ องค์ประกอบแบบประนีประนอม (Agreeableness) มีค่าเฉลี่ย 37.56 รองลงมา คือ องค์ประกอบแบบมีสติตระหนักรู้ (Conscientiousness) มีค่าเฉลี่ย 34.94 และองค์ประกอบแบบสติปัญญา (Intellect) มีค่าเฉลี่ย 33.61 ส่วนองค์ประกอบแบบแสดงตัว (Extraversion) และองค์ประกอบแบบมั่นคงทางอารมณ์ (Emotional stability) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 28.31 ทั้ง 2 แบบ

ส่วนมิติของความรักที่กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มิติด้านความใกล้ชิด (Intimacy) มีค่าเฉลี่ย 57.52 และมิติความรักที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มิติด้านเสนาหา (Passion) มีค่าเฉลี่ย 47.94 รายละเอียดแสดงดังตาราง 2

เมื่อทดสอบความแตกต่างของรูปแบบบุคลิกภาพและมิติของความรักด้วยการทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) พบว่า มีความแตกต่างระหว่างเพศ ชั้นปี และสถานภาพความรักกับมิติของความรัก แต่ไม่พบความแตกต่างระหว่างคณะกับมิติของความรัก และพบความแตกต่างระหว่างเพศ คณะ ชั้นปี และสถานภาพความรักกับรูปแบบบุคลิกภาพ ในขณะที่ไม่พบความแตกต่างด้านอายุในรูปแบบบุคลิกภาพและมิติของความรัก

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบบุคลิกภาพและมิติของความรัก

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบกับมิติของความรัก 3 มิติ พบว่า มิติความรักด้านพันธะสัญญา (Commitment) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับรูปแบบบุคลิกภาพทั้ง 5 ด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนมิติความรักด้านความใกล้ชิด (Intimacy) มีความสัมพันธ์ทางบวก

กับรูปแบบบุคลิกภาพทั้ง 5 ด้าน โดยมีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพ 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นบุคลิกภาพแบบประนีประนอมที่สัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญและมีตีความรักด้านเสน่ห์หา (Passion) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับบุคลิกภาพแบบแสดงตัว (Extraversion) แบบประนีประนอม (Agreeableness) และแบบสติปัญญา (Intellect) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนบุคลิกภาพอีก 2 ด้าน มีความสัมพันธ์กันทางลบและไม่มีนัยสำคัญ แสดงดังตาราง 3 ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยบางส่วน (Engel, Olson, & Patrick, 2002; Caralis & Haslam, 2004; Ahmetoglu, Swami, & Chamorro-Premuzic, 2010) ที่ระบุว่า รูปแบบบุคลิกภาพกับมิติของความรักมีความสัมพันธ์กันในบางมิติเท่านั้น

ตาราง 2 จำนวน คะแนนต่ำสุด คะแนนสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของรูปแบบบุคลิกภาพและมิติของความรัก และค่าที ค่าเอฟ จำแนกตามตัวแปรส่วนบุคคล (n=310)

ตัวแปร	Min	Max	Mean	SD	การทดสอบความแตกต่าง					
					เพศ		สถานะภาพ		อายุ	ชั้นปี
					t	t	t	F	F	
มิติ บุคลิกภาพ	Extraversion	11	50	28.31	6.97	2.03*	-0.01	2.41*	1.11	1.16
	Agreeableness	22	47	37.56	4.35	-1.60	0.36	-0.65	1.22	2.27*
	Conscientiousness	18	47	34.94	5.88	-1.18	2.18*	0.19	1.34	1.32
	Emotional stability	12	47	28.31	6.84	2.04*	1.29	-1.72	0.69	0.77
	Intellect	21	45	33.61	4.48	1.34	0.18	1.24	0.82	1.21
มิติ ความรัก	Intimacy	15	74	57.52	7.70	0.08	-1.27	5.09***	0.55	2.77*
	Passion	15	75	47.94	10.00	2.13*	-0.12	5.07***	0.43	3.24**
	Commitment	15	75	55.96	8.82	1.57	0.65	4.02***	0.39	2.21*

*p<.05, **p<.01, ***p<.001

ตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบบุคลิกภาพและมิติของความรัก

	Extraversion	Agreeableness	Conscientiousness	Emotional stability	Intellect
Intimacy	.193**	.052	.154**	.195**	.198**
Passion	.222**	.252**	-.056	-.054	.209**
Commitment	.127*	.163**	.113*	.145*	.193**

* $p < .05$, ** $p < .01$

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบบุคลิกภาพและมิติของความรักของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามทฤษฎีสามเหลี่ยมความรักของ Sternberg และทฤษฎีบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ (The big five personality) ซึ่งจะอภิปรายโดยแบ่งเป็น 2 ประเด็นหลัก ดังนี้

1. **ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบบุคลิกภาพและมิติของความรักของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ** พบว่า การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบบุคลิกภาพและมิติของความรักของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในบางคู่ความสัมพันธ์ ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดและงานวิจัยที่ผ่านมา โดยบุคลิกภาพแบบแสดงตัว (Extraversion) บุคลิกภาพแบบประนีประนอม (Agreeableness) และบุคลิกภาพแบบสติปัญญา (Intellect) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับมิติของความรักทั้ง 3 มิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Caralis & Haslam (2004) และ Ahmetoglu, Swami และ Chamorro-Premuzic (2010) ที่ระบุว่า บุคลิกภาพแบบแสดงตัว (Extraversion) และบุคลิกภาพแบบประนีประนอม (Agreeableness) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทุกมิติของความรัก หมายความว่า บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว (Extraversion) บุคลิกภาพแบบประนีประนอม (Agreeableness) และบุคลิกภาพแบบสติปัญญา (Intellect) จะเป็นผู้ที่มีมิติของความรักในทางบวก

สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว เป็นนิสิตที่มีความกล้าแสดงออกและเปิดเผย จึงรายงานความคิดเห็นเกี่ยวกับมิติของความรักอย่างตรงไปตรงมา ไม่ปิดบัง และนิสิตที่มีบุคลิกภาพแบบประนีประนอม เป็นนิสิตที่มีความใส่ใจบุคคลรอบข้าง พร้อมที่จะปรับตัวเข้าหาอีกฝ่าย ซึ่งเป็นบุคลิกภาพที่ควรมีให้แก่เพื่อนหรือคนรักมากที่สุด ดังนั้นนิสิตจึงรายงานความคิดเห็นเกี่ยวกับมิติของความรักในมุมมองที่ดี ส่วนนิสิตที่มีบุคลิกภาพแบบสติปัญญา เป็นนิสิตที่มีความฉลาดรอบรู้ เข้าใจความต้องการของตนเองและผู้อื่นเป็นอย่างดี จึงรายงานความคิดเห็นเกี่ยวกับมิติของความรักตามความเป็นจริง

ขณะเดียวกัน บุคลิกภาพแบบมีสติตระหนักรู้ (Conscientiousness) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับมิติของความรักด้านความใกล้ชิด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Engel, Olson และ Patrick (2002) ที่พบว่า บุคลิกภาพแบบมีสติตระหนักรู้ (Conscientiousness) เป็นตัวแปรทำนายความรักมิติด้านความใกล้ชิดได้มากที่สุด และยังตรงกับงานวิจัยของ Ahmetoglu และคณะ (2010) ที่พบว่า บุคลิกภาพแบบมีสติตระหนักรู้ (Conscientiousness) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับมิติด้านความใกล้ชิด และพันธะสัญญา กล่าวคือ นิสิตที่มีบุคลิกภาพแบบมีสติตระหนักรู้ จะมีมิติความรักด้านความใกล้ชิดมากกว่าด้านอื่น ๆ อาจเป็นเพราะการมีสติตระหนักรู้ ทำให้บุคคลเกิดการรู้ตัว ซึ่งนิสิตอาจใช้สติในการกำกับตนเองในเรื่องความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเพศตรงข้าม เป็นเครื่องเตือนใจว่า ขณะนี้กำลังทำอะไร

2. ปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับมิติของความรักของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษามิติของความรักของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในตัวแปรเพศ อายุ ระดับชั้นปี คณะที่สังกัด และสถานภาพการมีคนรัก พบว่า ปัจจัยด้านเพศ ส่งผลต่อความแตกต่างกันในมิติความรักด้านเสน่ห์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ไม่พบความแตกต่างในมิติความรักอีก 2 ด้าน โดยเพศชายให้ความสนใจมิติความรักด้านเสน่ห์มากกว่าเพศหญิง ซึ่งผลการวิจัยนี้เป็นไปตามแนวคิดเรื่องความแตกต่างระหว่างเพศ (Gender Differences) อันเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญประการหนึ่ง ที่ทำให้บุคคลมีรูปแบบบุคลิกภาพแตกต่างกัน ซึ่งจะนำ

ไปสู่รูปแบบความรักที่ต่างกันด้วย โดยจะเห็นได้ว่า เพศหญิงมีความรักที่มีเหตุผล และเด่นชัดกว่าผู้ชาย (Engel, Olson และ Patrick, 2000) กล่าวคือ ผู้หญิงจะให้ความสำคัญกับความผูกพัน ในขณะที่ผู้ชายจะเน้นที่ความสัมพันธ์ทางกายมากกว่า

ในขณะที่ไม่พบความแตกต่างกันในด้านอายุและคณะที่สังกัด หมายความว่านิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒไม่ว่าจะอายุเท่าไร เรียนในคณะไหน ล้วนมีรูปแบบความรักที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีทางพัฒนาการ โดยจะเห็นได้จากการที่นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีอายุที่ใกล้เคียงกันมาก โดยทุกกลุ่มอายุตั้งแต่ 17 ปี จนถึง 25 ปี สามารถจัดอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลายที่มีความคาบเกี่ยวไปถึงช่วงผู้ใหญ่ตอนต้น (Seiffge-Krenke & Shulman, 2012) ซึ่งในยุคปัจจุบันนี้ วัยรุ่นตอนปลายและผู้ใหญ่ตอนต้นยังไม่มีความคิดในเรื่องการมีคู่ครอง การมีครอบครัว รวมทั้งการวางแผนการมีบุตร แต่มุ่งเน้นมีความใกล้ชิดสนิทสนมในกลุ่มเพื่อนมากกว่า จึงทำให้รูปแบบความรักของนิสิตใหญ่เป็นแบบความรักแบบที่เน้นเพียงแค่ความสนิทสนมหรือ Intimacy เท่านั้น ทำให้ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

นอกจากนี้ ระดับชั้นปีและสถานภาพความรักของนิสิตยังส่งผลต่อมิติของความรัก โดยพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกมิติของความรัก โดยนิสิตในชั้นปีที่สูงให้ความสำคัญกับความรักน้อยกว่านิสิตรุ่นน้องในทุกมิติ ซึ่งอาจเป็นเพราะวัยที่โตกว่ารุ่นน้อง และอยู่ในช่วงที่ใกล้จบการศึกษาจึงมีความกังวลเกี่ยวกับอนาคตมากกว่า ประกอบกับความรักที่คบมาเริ่มมีความจริงจัง จึงให้คะแนนมิติความรักน้อยในทุกมิติ

ส่วนสถานภาพความรัก พบว่า นิสิตที่มีคนรักแล้วมีคะแนนมิติความรักทั้ง 3 มิติ สูงกว่านิสิตที่เป็นโสด ซึ่งความแตกต่างกันนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Salas และ Ketzenberger (2004) ที่พบว่า ทั้งหญิงและชายจะมีความรู้สึกด้าน Intimacy กับคู่รักมากกว่ากับเพื่อน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ได้ทราบแนวโน้มของรูปแบบบุคลิกภาพและมิติของความรักของกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งได้ทราบถึงปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อรูปแบบของบุคลิกภาพและมิติของความรักอีกด้วย ซึ่งนิสิตนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโร ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นตัวแทนของกลุ่มวัยรุ่นกลุ่มหนึ่งในสังคมซึ่งจะมีลักษณะเฉพาะ การได้ทราบลักษณะบุคลิกภาพและแนวโน้มของรูปแบบความรักที่เกิดขึ้นในวัยรุ่นรวมทั้งปัจจัยที่บางประการนั้น เป็นข้อมูลที่อาจช่วยให้เกิดความเข้าใจในพฤติกรรมของวัยรุ่นมากขึ้น และสามารถนำข้อมูลเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ต่อไป เช่น การใช้ข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการทำความเข้าใจและให้ข้อมูล ตลอดจนให้คำแนะนำหากมีปัญหาจากพฤติกรรมด้านต่าง ๆ เกิดขึ้น

นอกจากนี้ งานวิจัยในครั้งนี้นี้ยังสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยต่อไป เพื่อให้ทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์มากขึ้น กว้างขึ้นได้อีกด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ยังไม่สามารถกำหนดลักษณะกลุ่มตัวอย่างที่มีความหลากหลายได้มากนัก แม้ว่าจะเลือกกลุ่มตัวอย่างจากนิสิตที่ลงทะเบียนเรียนในวิชาการศึกษาทั่วไป เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีความหลากหลายมากที่สุดแล้วก็ตาม แต่ก็ยังคงควบคุมให้มีความหลากหลายได้ยาก ดังเช่น ปัจจัยคณะที่กลุ่มตัวอย่างศึกษาหรือระดับชั้นปี ยังคงไม่หลากหลายเท่าที่ควร การวิจัยต่อไปจึงควรใช้การสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างให้มีความหลากหลายมากขึ้น

2. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ ทำการศึกษาเพียงความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบของบุคลิกภาพและมิติของความรักกับปัจจัยส่วนบุคคลเท่านั้น ซึ่งจากผลการวิจัยยังไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเพศ อายุ คณะที่สังกัดกับตัวแปรทั้งสอง ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป อาจมีการเพิ่มเติมการศึกษาเชื่อมโยงถึงความสัมพันธ์ของรูปแบบของบุคลิกภาพและความรักกับปัจจัยด้านอื่น ๆ เช่น การอบรมเลี้ยงดูหรือความผูกพันทางอารมณ์กับผู้เลี้ยงดูในวัยเด็ก เพื่อให้สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปประยุกต์ใช้ได้กว้างขึ้น

3. เนื่องจากเมื่อนำแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยมาวิเคราะห์หาค่า CITC พบว่าค่าที่ได้ค่อนข้างใกล้เคียงกัน ดังนั้น หากต้องการนำแบบสอบถามนี้ไปใช้ต่อ ก็อาจจะตัดข้อคำถามบางข้อออกได้เพื่อให้จำนวนของข้อคำถามลดลง และช่วยลดระยะเวลาที่กลุ่มตัวอย่างจะใช้ในการทำแบบสอบถาม เพิ่มความสะดวกในขั้นตอนการเก็บข้อมูลได้มากขึ้น อาจส่งผลให้ลดข้อจำกัดในการได้กลุ่มตัวอย่างด้วย

4. งานวิจัยนี้อาจเป็นแนวทางสำหรับงานวิจัยต่อไป ซึ่งควรจะมีการเพิ่มกลุ่มตัวอย่างให้กว้างขึ้นไม่ใช่เฉพาะนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเท่านั้น ซึ่งจะเป็นการช่วยให้เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของแต่ละมิติได้ชัดเจนมากขึ้น เช่น เพิ่มความแตกต่างด้านอายุให้มากขึ้นในกลุ่มตัวอย่าง แล้วปรับให้เป็นการเปรียบเทียบความแตกต่างของวัยรุ่นและผู้ใหญ่ ซึ่งจะทำให้เห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบบุคลิกภาพและความรักตามอายุที่ชัดเจนขึ้น

บรรณานุกรม

- กันยา สุวรรณแสง (2533). *การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว*. กรุงเทพมหานคร: บำรุงสาส์น.
- ทศพร ประเสริฐสุข (2542). ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์กับการศึกษา. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*, 5(1), 19-24.
- ธีระพร อุวรรณโณ (2537). *จิตวิทยาสังคม* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (อัดสำเนา).
- วาริน เทพยายน (2542). *ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะบุคลิกภาพ ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ และรูปแบบความรักของคูรัก*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม, คณะจิตวิทยา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (อัดสำเนา).
- Ahmetoglu, G., Swami, V. & Chamorro-Premuzic, T. (2010). The relationship between dimensions of love, personality, and relationship length. *Archives of Sexual Behavior*, 39, 1181-1190.
- Buss, D. M. (1996). Social adaptation and five major factors of personality. In J. S. Wiggins (Ed.), *The five-factor model of personality: Theoretical perspectives* (pp.180-207). New York: Guilford.
- Caralis, D., & Haslam, N. (2004). Relational tendencies associated with broad personality dimensions. *Psychology and Psychotherapy: Theory, Research and Practice*, 77, 397-402.
- Costa, P. T., Jr., & McCrae, R. R. (1992). Four ways five factors are basic. *Personality and Individual Differences*, 13, 653-665.
- Costa, P. T., Jr., & McCrae, R. R. (1992). *Revised NEO Personality Inventory (NEO-PI-R) and NEO Five-Factor Inventory (NEO-FFI) Professional manual*. Odessa, FL: Psychological Assessment Resources.
- Dion, K. L., & Dion, K. K. (1988). Romantic love: Individual and cultural perspectives. In R. J. Sternberg & m. I. Barnes (Eds.), *The Psychology of Love* (pp.264-289). New Haven, CT: Yale University Press.

- Engel, G., Olson, K. R., & Patrick, C. (2000). *The Personality of love: Fundamental Motives and Traits Related to Components of Love*. Hays, KS: Hays State University.
- Engel, G., Olson, K. R., & Patrick, C. (2002). The personality of love: Fundamental motives and traits related to components of love. *Personality and Individual Differences*, 32, 839-853.
- Fehr, B., & Broughton, R. (2001). Gender and personality differences in conceptions of love: An interpersonal theory analysis. *Personal Relationships*, 8, 115-136.
- Fisher, H. (2000). Lust, attraction, attachment: Biology and evolution of the three primary emotion systems for mating, reproduction, and parenting. *Journal of Sex Education and Therapy*, 25, 96-104.
- Goldberg, L. R. (1990). An alternative description of personality: The big-five factor structure. *Journal of Personality and Social Psychology*, 59, 1216-1229.
- Goldberg, L. R. (1992). The development of markers for the Big-Five factor Structure. *Psychological Assessment*, 4, 26-42.
- Hall, C. S., & Lindzey, G. (1967). *Theories of Personality*. New York: Wiley.
- Hendrick, S. S., & Hendrick, C. (1986). A theory and method of love. *Journal of Personality and Social Psychology*, 50, 392-402.
- Hendrick, S. S., & Hendrick, C. (1992). *Liking, loving, and relating* (2nd Ed.). Pacific Grove, CA: Brooks/Cole.
- Landis, D., & O'Shea, W. A. (2000). Cross cultural aspects of passionate love: An individual differences analysis. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 31, 752-777.
- Levesque, R. J. R. (1993). The romantic experiences of adolescents in satisfying love relationship. *Journal of Youth and Adolescence*, 22, 219-251.

- Meeks, B. S., Hendrick, S. S., & Hendrick, C. C. (1998). Communication, love and relationship satisfaction. *Journal of Social and Personal Relationship*, 15, 755-773.
- Murstein, B. I. (1988). A taxonomy of love. In R. J. Sternberg & m. I. Barnes (Eds.), *The Psychology of Love* (pp.13-37). New Haven, CT: Yale University Press.
- Rubin, Z. (1970). Measurement of romantic love. *Journal of Personality and Social Psychology*, 16, 265-273.
- Salas, D. & Ketzenberger, K. E. (2004). Associations of sex and type of relationship on intimacy. *Psychological Reports*, 94, 1322-1324.
- Schmitt, D. P., & Buss, D. M. (1996). Strategic self-enhancement and competitor derogation: Sex and context effects on the perceived effectiveness of mate attraction tactics. *Journal of Personality and Social Psychology*, 70, 1185-1204.
- Schmitt, D. P. (2006). Evolutionary and cross-cultural perspectives on love: The influence of gender, personality, and local ecology on emotional investment in romantic relationships. In R. J. Sternberg & m. I. Barnes (Eds.), *The Psychology of Love* (pp.249-273). New Haven, CT: Yale University Press.
- Seiffge-Krenke, I. & Shulman, S. (2012). Transformations in heterosexual romantic relationships across the transition into adolescence. In B. Laursen & W. A. Collins (Eds), *Relationship pathways: from adolescence to young adulthood* (pp.157-190). London, UK: Sage.
- Sternberg, R. J. (1986). A triangular theory of love. *Psychological Review*, 93, 119-135.
- Sternberg, R. J. (1988). *The triangle of love*. New York: Basic Books.
- Wan, W. W. N., Luk, C. L., & Lai, C. L. (2000). Personality correlates of loving styles among Chinese students in Hong Kong. *Personality and Individual Differences*, 29, 169-175.